

L'avi canari de les cabres llatinoamericanes

12/2009 - **Biologia.**

La introducció de la cabra a Amèrica va venir de mà dels conquistadors espanyols, que les portaven amb si mateixos per abastir els seus exèrcits. Tradicionalment s'ha pensat que l'origen de la cabra criolla és andalusí, doncs des de Cádiz i Sevilla salpaven les expedicions cap Amèrica, portant amb si mateixes les cabres entre d'altres provisions. Però últimament s'ha suggerit que les diferents escales als arxipèlags atlàntics podrien haver introduït espècies cabrunes d'origens diferents a l'andalús, com el canari. Aquesta recerca ha estudiat el patrimoni genètic de les races llatinoamericanes, contrastant-lo amb el de la Península Ibèrica i les Illes Canàries, i ha establert que bona part de les poblacions cabrunes llatinoamericanes tenen els seus orígens a les Illes Canàries, contràriament al que s'havia suposat tradicionalment i confirmant les últimes hipòtesis dels estudis més recents.

Exemplar de la raça Palmera (Illes Canàries).

La colonització de Llatinoamèrica, que va produir-se principalment entre els segles XV-XVII, va implicar el transport de bestiar des d'Espanya i Portugal amb la finalitat d'abastir ,es expedicions militars, així com les colònies recentment establertes (Rodero et al. 1992). Sevilla, Cádiz i altres ports de la costa andalusa monopolitzaren la navegació, el transport i el comerç de béns entre Castella i Llatinoamèrica pel que, en general, s'assumeix que bona part del bestiar crioll té origen andalusí (Rodero et al. 1992). No obstant això, hi ha moltes evidències històriques de que els vaixells que seguien la Ruta de les Índies recalaven a les Illes Canàries, Cap Verd i altres arxipèlags atlàntics amb la finalitat d'avituallar-se (Capote et al. 2004). Sovint, això comportava l'estiba d'animals domèstics, principalment cabres, ovelles i porcs (Capote et al. 2004). Se sap, per exemple, que Colom al seu segon viatge va transportar cabres des de La Gomera fins a les Antilles (Rodero et al. 1992).

Al present treball s'han analitzat les relacions filogenètiques entre les cabres criolles llatinoamericanes i poblacions procedents de la Península Ibèrica i els arxipèlags atlàntics (Illes Canàries i Cap Verd). Amb aquesta finalitat, s'ha procedit a seqüenciar parcialment la regió control del genoma mitocondrial cabrú, en un total de 152 cabres procedents de la Península Ibèrica, Illes Canàries i Llatinoamèrica (Cuba, Mèxic, Brasil, Veneçuela, Argentina, Xile i Bolívia). Els resultats obtinguts no van permetre detectar una clara relació filogenètica entre les poblacions criolles i les originàries d'Espanya i Portugal. El què probablement se deu a què aquestes últimes posseeixen una baixa estructura poblacional, ja que existeixen suficients antecedents històrics com per assumir l'existència de dita relació. Ben al contrari, s'han obtingut evidències molt

consistents de que poblacions cabrunes criolles, principalment localitzades a la serralada dels Andes, són portadores d'haplotips mitocondrials d'origen canari.

Aquests resultats avalen la hipòtesi de Capote et al. (2004) segons la qual bona part de les poblacions llatinoamericanes tenen els seus ancestres a les Illes Canàries, un territori que, per la seva privilegiada posició geogràfica, va desenvolupar un paper fonamental al procés de colonització del continent americà. En un sentit més ampli, el present treball constitueix la primera caracterització molecular del patrimoni genètic de les races llatinoamericanes, una troballa important des del punt de vista de la conservació de les mateixes.

Marcel Amills

Departament de Ciència Animal i dels Aliments

"Mitochondrial DNA diversity and origins of South and Central American goats". Amills, M; Ramirez, O; Tomas, A; Badaoui, B; Marmi, J; Acosta, J; Sanchez, A; Capote, J. ANIMAL GENETICS, 40 (3): 315-322 JUN 2009.